

Arkivnr: 2017/732-148
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		12.06.2018
Fylkestinget		12.06.2018

Søknad om fritak frå fylkeskommunale verv - Henriette Tyse Nygård

Samandrag

Representanten Henriette Tyse Nygård har søkt om fritak frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune, grunna at ho er busett i Tanzania. Ho skriv at ho bur i Tanzania på ubestemt tid. Tyse Nygård er folkevald for Senterpartiet. Ho er vald til varamedlem til fylkestinget og varamedlem i utval for kultur, idrett og regional utvikling.

Fylkesrådmannen rår til at representanten Henriette Tyse Nygård får fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, for resten av denne valperioden 2015-2019.

Dersom det vert innstilt på at Henriette Tyse Nygård skal få fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, må det gjerast innstilling til nye val for resten av denne valperioden.

Forslag til innstilling

1. Henriette Tyse Nygård får fritak frå verva som varamedlem til fylkestinget og varamedlem til utval for kultur, idrett og regional utvikling for resten av denne valperioden 2015-2019.
2. For resten av denne valperioden gjer fylkestinget slikt val:
  - Varamedlem til utval for kultur, idrett og regional utvikling:

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 25.05.2018

Representanten Henriette Tyse Nygård har i E-post den 12.05.2018 søkt om fritak frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune. Ho skriv mellom anna:

«Jeg bor fremdeles i Tanzania på ubestemt tid. Jeg ønsker fritak fra alle mine verv»

Ho skriv i E-post av 26.04.2018 at:

«Jeg jobber for tiden i Tanzania.»

Henriette Tyse Nygård har fylgjande verv i Hordaland fylkeskommune:

Varamedlem til fylkestinget
Varamedlem til utval for kultur, idrett og regional utvikling.

Fylkesvalstyret føretok nytt valoppgjjer den 11.04.2018 og valde Henriette Tyse Nygård som varamedlem for Senterpartiet i fylkestinget.

Henriette Tyse Nygård har i tida august 2016 til og med september 2017 hatt permisjon frå vervet som varamedlem i utval for kultur, idrett og regional utvikling.

Rettsleg grunnlag:

1.) Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sin plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdseggrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønnsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

«Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen» .....den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning...» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å frita vedkommende.»

2.) Opprykk og nyvalg er regulert i kommunelova § 16 som lyder:

«1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.

2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.

3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.
5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.
6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

3.) Avtalevalg er regulert i kommunelova § 38 a. Her går det fram at:

- «1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.
2. Valget skal gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret og fylkestinget.
3. Kravene til kjønnsbalanse gjelder tilsvarende. Viser det seg at et kjønn vil få færre medlemmer enn det som følger av første punktum, skal kandidaten fra det underrepresenterte kjønn settes inn i det omfang som er nødvendig for å oppnåslig balanse. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg til arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse regler følges så langt det er mulig.»

Vurdering:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for eit kortare tidsrom eller resten av valperioden, den som ikkje uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet. Problemstillinga her er om Henriette Tyse Nygård kan skjønne sine pliktar som varamedlem for fylkestinget og varamedlem for utval for kultur, idrett og regional utvikling utan uforholdsmessige vanskelegheitar eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører».

Tyse Nygård bur og arbeidar i Tanzania på ubestemt tid. Ein kan her sjå at det kan bli vanskelig for ho å skjønne sine verv i Hordaland fylkeskommune når ho skal bu og arbeide i Tanzania. Det er lang avstand frå Hordaland fylke til Afrika. Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje fritak er det fylkesrådmannen si klare vurdering at vervet som varamedlem til fylkestinget og varamedlem til utval for kultur, idrett og regional utvikling er vanskeleg å kombinere på ein god måte når ho bur og arbeider i Tanzania. Fylkesrådmannen rår difor til at det vert gitt fritak og føretekte suppleringsval.

Det skal og nemnast at dersom Henriette Tyse Nygård melder flytting til folkeregisteret, og ny adresse til Tanzania, er ho ikkje lenger busett i Hordaland fylke, og av den grunn ikkje lenger valgbar og pliktig til å ta imot val, Jfr. kommunelova § 14 1. ledd nr. 1 A.

Dersom Tyse Nygård får fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, skal det veljast varamedlem for den tida ho har fritak. Kommunelova § 16 nr. 5 og nr. 6 regulerer dette forholdet. Det skal veljast varamedlem til utval for kultur, idrett og regional utvikling.

I Hordaland fylkeskommune har ein avtaleval, Jfr. kommunelova § 38 a. Ifølgje kommunelova § 38 a nr. 2 vert valet gjennomført på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Krava til kjønnsbalanse i § 36 nr. 2 gjeld tilsvarande. Valet vert gjennomført med forslag til varamedlemmer til utval for kultur, idrett og regional utvikling.

Fylkesvalstyret føretek nytt valoppgjjer for å fylla den ledige varamedlemsplassen i fylkestinget når fylkesordførar finn det nødvendig, Jfr. vallova § 14-2 nr. 2.